

**OOPERATOIMINNAN
KEHITTÄMINEN OULUSSA**
-työryhmän loppuraportti 29.8.2011

OOPPERATOIMINNAN KEHITTÄMINEN OULUSSA

-työryhmän loppuraportti 29.8.2011

Sisältö

1.	Työryhmä ja toimeksianto	2
1.1.	Työryhmän työskentely	2
2.	Oulun oopperatuotannon nykymalli ja sen kehittämistarpeet	3
3.	Oulun oopperan tulevaisuus	4
4.	Oulun oopperan uusi toimintamalli	4
4.1.	Tuottajuuden selkiinnyttäminen	4
4.2.	Oopperapalveluiden rahoitus	4
4.3.	Yhteistoimintamallin ja siihen sisältyvien vastuiden ajantasaistaminen	5
4.4.	Oopperaesitysten aikataulutaminen sekä mahdollisuudet liittää oopperatoiminta Oulun talven musiikkitapahtumakokonaisuuden sateenvarjon alle	5
4.5.	Oulun oopperatoiminnan kansallisen vaikuttavuuden vahvistaminen	5
4.6.	Yhteistyö	5
5.	Uuden Oulun vaikutukset	6
6.	Muuta esille tullutta	6
7.	Yhteenvedo työryhmän esityksestä	6

1. Työryhmä ja toimeksianto

Oulun kaupungin kulttuurilautakunta päätti 15.12.2010 § 93 irtisanoa nykyisen kulttuuritoimen, opetustoimen ja Oulun Ooppera ry:n välisen oopperasopimuksen. Apulaiskaupunginjohtaja Sinikka Salo asetti 14.1.2011 § 2 Oopperatoiminnan kehittäminen Oulussa –työryhmän, jonka tehtävänä oli tehdä esitys korkeatasoisen oopperatoiminnan mahdollistavasta toimintamallista.

Työryhmän kokoonpano:

Kulttuurijohtaja Risto Vuoria, kulttuuriasiainkeskus, pj.
Hallintopäällikkö Sirpa Visuri, kulttuuriasiainkeskus, siht.
Teatterinjohtaja Ahti Ahonen, kaupunginteatteri
Intendentti Leena Pälli, kaupunginorkesteri
Rehtori Ahti Alatalo, Oulun konservatorio

Työryhmä kutsui työhön mukaan seuraavat yhteistyötahojen edustajat:

Taiteellinen johtaja Mikko Franck, Suomen Kansallisooppera
Professori Markus Lehtinen, Sibelius-Akatemia
Puheenjohtaja Tuomo Rounioja, Oulun Ooppera ry
Kulttuurialan yksikön johtaja Riitta Tötterström, Oulun seudun ammattikorkeakoulu
Toiminnanjohtaja Maija Perola, Oulun musiikkijuhlasäätiö rs

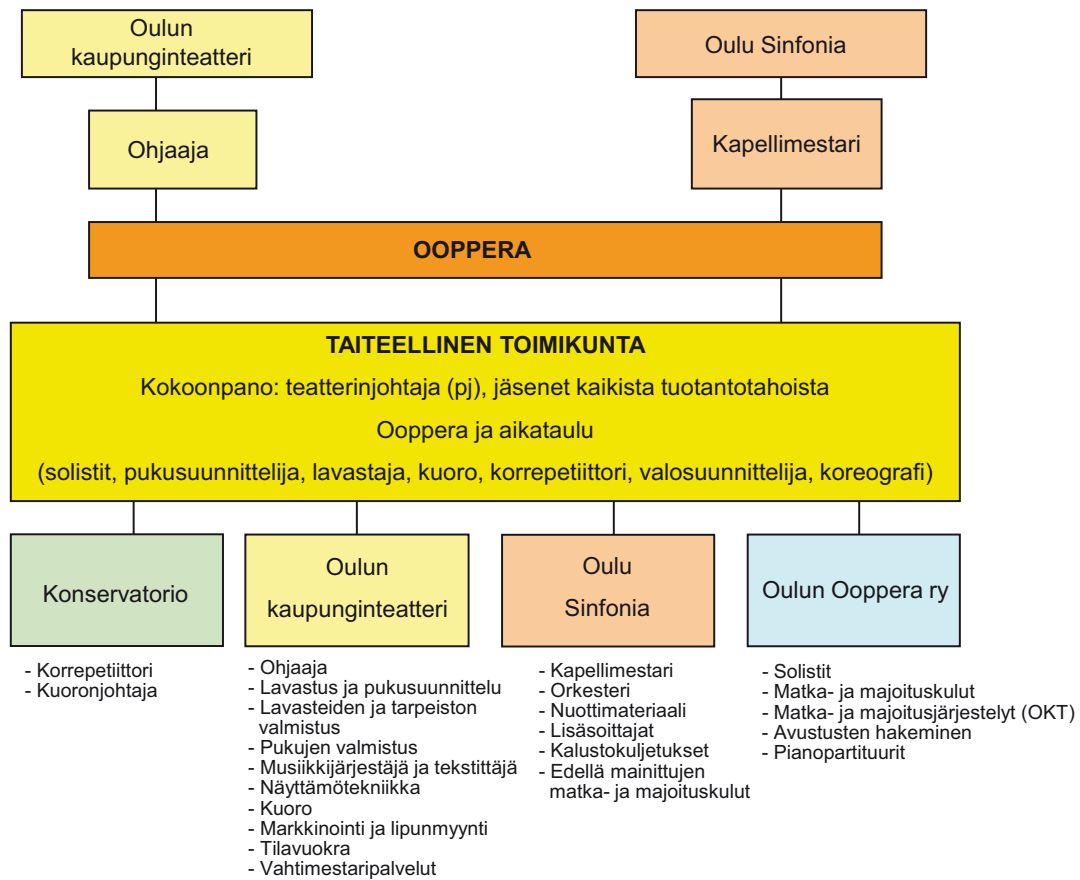
1.1. Työryhmän työskentely

Työryhmän kaikki jäsenet ja yhteistyötahojen edustajista Mikko Franck, Maija Perola, Tuomo Rounioja ja Riitta Tötterström ovat olleet mukana kokouksissa ja osallistuneet aktiivisesti työryhmän työskentelyyn. Työryhmä on kokoontunut Oulussa seitsemän kertaa. Lisäksi työryhmä kävi Tampereella tutustumassa Tampere-talon oopperatuotantomalliin. Asiantuntijoina on kuultu oopperatoiminnanjohtaja-ohjaaja Leena Salosta, kehityspäällikkö Samu Forsblomia, orkesterin taluspäällikkö Heidi Frederikseniä ja teatterin hallintopäällikkö Tuija Alataloa.

Työskentely aloitettiin oopperan nykyisen tuotantotavan ja sopimuksen ongelmakohtien kartoittamisella, missä aikoinaan Oulun Ooppera ry:nkin toiminnanjohtajana toimineella Maija Perolalla oli suuri rooli, samoin kuin pitkän historian oopperataiteen parissa omaavalla Oulun Ooppera ry:n hallituksen puheenjohtajalla Tuomo Rouniojalla. Työryhmä sai ratkaisumallien löytämiseen arvokasta ja objektiivista asiantuntija-apua ja konkreettisia kehittämissesityksiä Suomen Kansallisoopperan taiteelliselta johtajalta Mikko Franckilta. Tampereen toimintamalliin tutustuminen toi uusia näkökulmia työryhmän työskentelyyn.

Uuden toimintamallin suunnittelun pohjaksi luotiin aluksi tulevaisuuden visio ja asetettiin siihen tähtäävät strategiset tavoitteet.

2. Oulun oopperatuotannon nykymalli ja sen kehittämistarpeet

Kuva: Oulun oopperatuotannon nykymalli, Maija Perola

Yllä olevassa kaaviokuvassa on esitetty oopperatuotannon nykymalli, jossa tuottajuus ja samalla taloudellinen vastuu on hajautettu usealle eri taholle. Ongelmia ovat aiheuttaneet epäselvyys vastuunkantajasta, taiteellisen johtajuuden puute ja voimassa olevan yhteistyösopimuksen yleisluonteisuus. Lisäksi lyhytjänteinen ohjelmistosuunnittelu on asettanut rajoitteita mm. solistikiinnityksiin ja hankaloittanut valtionavustuksen hakuprosessia.

3. Oulun oopperan tulevaisuus

Visio ja strategiset tavoitteet

Visio

Vuosittainen oopperaproduktio on huippuammattilaiset, musiikin koulutuksen eri tahot ja musiikkiteatterin harrastajat kokoava korkeatasoinen tuotanto, joka kerää uusia yleisöjä laajalta vaikutusalueelta.

Strategiset tavoitteet

- Oulu on kansallisesti ja kansainvälisesti tunnettu oopperakaupunki.
- Oulun oopperatoiminta on osa kansallista oopperastrategiaa.
- Oopperan yleisömäärät kasvavat.
- Oopperataiteen eri osa-alueet tulevat tutuiksi suurelle yleisölle.

4. Oulun oopperan uusi toimintamalli

Työryhmän tehtävänä oli tehdä esitys korkeatasoisen oopperatoiminnan mahdollistavasta toimintamallista ja löytää ratkaisut nykymallin ongelmakohtiin.

Työryhmä on päätenyt toimintamallin kehittämiseksi seuraavanlaisiin näkemyksiin:

4.1. Tuottajuuden selkiinnyttäminen

Oopperatuotannolla on oltava yksi tuottajataho, joka vastaa talouden lisäksi myös oopperaproduktioiden sisällöllisestä ja taiteellisesta tasosta. Työryhmän näkemyksen mukaan kokonaisvastuu oopperatuotannosta tulee olla Oulun kaupunginteatterilla.

4.2. Oopperapalveluiden rahoitus

Peruslähdekohta on, että Oulun kaupunki tilaa oopperapalvelut ja huomioi Oulun kaupunginteatterin vuosittaisessa avustuksessa oopperan toteuttamiseen tarvittavat resurssit. Oulun kaupunginteatteri vastaa valtionavun hakemisesta oopperatoimintaan.

4.3. Yhteistoimintamallin ja siihen sisältyvien vastuiden ajantasaistaminen

Oulun kaupunginteatteri vastaa tuottajana kaikista oopperaproduktionelementeistä jateketehtäviensä edellyttämät yhteistoimintasopimukset. Oulu Sinfonian kuukausipalkkaiset muusikot ovat käytettävissä oopperatuotantoihin, mutta Oulun kaupunginteatterin vastuulla ovat kapellimestarin ja mahdollisten lisäsoittajien hankinta kustannuksineen. Oulun Ooppera ry:n rooli on olla kannatusyhdistys, joka kanavoi oopperataiteen ystävien ja tukijoiden henkisen ja aineellisen panoksen oopperatoiminnan kehittämiseen ja yleisöpohjan laajentamiseen. Oulun kaupunginteatteri käyttää korkeatasoista paikallista oopperatoiminnan osaamista ohjelmistosuunnittelussa.

4.4. Oopperaesitysten aikatauluttaminen sekä mahdollisuudet liittää oopperatoiminta Oulun talven musiikkitapahtumakokonaisuuden sateenvarjon alle

Työryhmä katsoo, että oopperatoimintaa ei ole mielekästä liittää muuhun tapahtumakokonaisuuteen muuten kuin mahdollisen yhteismarkkinoinnin osalta. Oopperaesitykset istuvat parhaalla mahdollisella tavalla Oulun kaupunginteatterin ja Oulu Sinfonian varsinaisen näytäntö- /konserttikauden alkuun tai loppuun tai niiden saumakohtaan vuoden vaihteessa.

4.5. Oulun oopperatoiminnan kansallisen vaikuttavuuden vahvistaminen

Oulun oopperatoiminnan puolen vuosisadan yhtämittainen, menestyksellinen ja korkeatasoinen historia on rakentanut sille pysyvän paikan kansallisella tasolla. Tulevaisuuden keskeiset kehittämiskohteet ovat oopperatoiminnan jatkuvuuden turvaaminen toimivalla mallilla sekä asiakkuuksien kehittäminen tarjoamalla oopperayleisölle toimivia palvelupaketteja yhdessä muiden tapahtumajärjestäjien, hotellien ja ravintoloiden kanssa. Oulun oopperatoiminnan kansallisen vaikuttavuuden keskeinen tekijä on ohjelmistovalinta, jonka tulee olla strategisesti osuvaa ja pitkäjänteistä, jotta se on mahdollisimman vetovoimaista yleisön näkökulmasta.

4.6. Yhteistyö

Muiden alueoopperoiden kanssa

Alueoopperoiden tuotantoyhteistyö voisi olla mahdollista ja tuoda siten myös liikkumavaraa eri vuosien erikokoisten produktioiden toteuttamiseen. Erityisen merkittäviä mahdollisuuksia olisi saada tehokkuutta puvustuksissa ja lavastuksissa. Oulun kaupunginteatteri vastaa alueoopperayhteistyön kehittämisestä yhdessä Oulun Ooppera ry:n kanssa.

Suomen Kansallisoopperan kanssa

Oulun oopperaohjelmiston suunnittelu tulisi saada osaksi kansallista oopperastrategiaa, jotta oopperayleisöä voidaan palvella kokonaisuutena mahdollisimman yleisöystävällisesti. Kansallisoopperan vierailuja voitaisiin toteuttaa lisäämään tarjontaa oman oopperatuotannon lisäksi. Kansallisooppera on jatkossakin valmis antamaan tarvittaessa asiantuntemustaan resurssiensa puitteissa myös muissa oopperaa koskevissa kysymyksissä ja oopperatoiminnan kehittämisessä.

Sibelius-Akatemian kanssa

Sibelius-Akatemian kanssa voidaan suunnitella järjestelmää, jossa opiskelijoita voitaisiin käyttää produktioissa.

Oulun seudun ammattikorkeakoulun kanssa

Oulun kaupunginteatteri tarjoaa ammattikorkeakoulun opiskelijoille mahdollisuuden suorittaa opintoja työelämäyhteydessä oopperatuotannoissa. Yhteistyöstä sovitaan tuotantokohtaisesti Kulttuurialan yksikön musiikin, tanssinopettajan ja viestinnän koulutusohjelmien kanssa. Yhteistyömahdollisuuksia on mm. instrumentti- ja kuoro-opintoihin, näyttämötyöskentelyyn sekä tuottamiseen, tiedottamiseen, markkinointiin, lavastukseen sekä äänisuunnitteluun liittyen. Oopperaproduktioihin liittyvät opinnäytetyöt ovat mahdollisia.

Oulun konservatorion kanssa

Konservatorion toisen asteen ammatillista perustutkintoa suorittaville opiskelijoille oopperatuotannot tarjoavat mahdollisuuden työssäoppimiseen aidossa oppimisympäristössä laulajana pienissä solistitehtävissä tai kuorossa, korrepetiittorina, orkesterissa ja muissa musiikkialan osaamista edellyttävissä tehtävissä. Oopperatuotanto tarjoaa myös ammattiosaamisen näyttöjen antamiseen hyvät mahdollisuudet. Taiteen perusopetuksessa oleville oppilaille osallistuminen oopperatuotantoon tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden monitasoiseen oppimiseen ja elämyksien kokemiseen.

5. Uuden Oulun vaikutukset

Uuden Oulun syntyminen ei lähtökohtaisesti laajenna oopperoiden yleisöpohjaa. Toiminta-alueen laajeneminen lisää kuitenkin tarvetta laajentaa oopperan yleisökasvatus kattamaan koko uuden Oulun alue. Tätä varten Oulun kaupunginteatterin tulee yhdessä yhteistyökumppaneiden kanssa laatia toimintasuunnitelma.

6. Muuta esille tullutta

- Selvitetään kuoromusiikin läänintaiteilijan kanssa mahdollisuudet oopperakuoron aikaansaamiseen.
- Selvitetään mahdollisuutta koulutusyksiköiden yhteisen oopperastudion perustamiseen.
- Lisätään tietotekniikan luovaa käyttöä, mahdollisuus myös kustannussäästöihin.
- Selvitetään mahdollisuus kehittää oopperatoiminnasta kokonaisuus, jota voitaisiin kutsua Oulun oopperajuhliksi: mahdollisesti useita produktioita, oheistoimintaa, konsertteja, yleisötapaamisia jne.

7. Yhteenvedo työryhmän esityksestä

Työryhmä esittää, että

1. Oulun kaupunginteatteri tuottaa kerran vuodessa oopperaproduktion. Oulun kaupunki huomioi teatterin vuosittaisessa avustuksessa oopperan tuottamiseen tarvittavat resurssit / rahoituksen.
2. Oopperatoiminnan tuotantovastuu on Oulun kaupunginteatterilla. Tuottajuuteen sisältyy talouden lisäksi myös taiteellinen vastuu.
3. Oopperatoiminnassa noudatetaan vähintään kolmen vuoden suunnittelujännettä.
4. Oulun kaupunginteatteri tekee tuottajatahona tarvittavat sopimukset.
5. Tämä toimintamalli otetaan käyttöön vuoden 2012 alusta lukien.

Taitto: Jarno Kilpiä, Graafikko
Kuvat: Oulun kaupunginteatterin arkistoista